

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять четверта

Стенограма пленарного засідання
5 червня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять четверта

*Стенограма пленарного засідання
5 червня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Четвер, 5 червня 2025 року)

Частина тридцять четверта

Виступ міністра фінансів України Марченка С.М.	...8
Заява депутатської фракції політичної партії «Слуга народу» та депутатської групи «Довіра»	...10
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...11
Голосування пропозицій про включення до порядку денного сесії проектів законів України:	
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, яка може становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення»	...11
«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо правового регулювання письмового провадження та вчинення окремих процесуальних дій»	...12
Прийняття постанов Верховної Ради України:	
«Про перейменування окремих населених пунктів, назви яких містять символіку російської імперської політики або не відповідають стандартам державної мови»	...12
«Про перейменування окремих населених пунктів»	...13
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про адміністративний збір»	...14

Ратифікація Грантової угоди про надання технічної допомоги для інвестицій та закупівель «Рішення для відновлюваної енергетики (RES)» між Україною та Європейським інвестиційним банком	...14
Прийняття Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України»	...18
Внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» щодо удосконалення механізмів фінансового забезпечення реалізації молодіжної політики	...23
Заява депутатської фракції політичної партії «Європейська солідарність» та депутатської фракції політичної партії «Голос»	...23
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до частини другої статті 46 Цивільного кодексу України щодо визначення строків оголошення судом померлою фізичної особи, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом»	...25
Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на безоплатну правничу допомогу» з пропозиціями Президента України	...31
Голосування пропозицій народного депутата Гончаренка О.О. про запрошення на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації: віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – міністра юстиції України Стефанішиної О.В.	...38
виконуючого обов'язки Генерального прокурора	...39

Прийняття рішення про:

направлення на повторне друге читання проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених» ...40

повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання проекту Закону України «Про народні художні промисли» ...42

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
5 червня 2025 року, 10 година 16 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги народні депутати! Прошу займати свої місця, будемо продовжувати наше пленарне засідання.

Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Тому прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, уже 40-й місяць триває жорстока агресивна війна, розв'язана російською федерацією проти України. Останні дні вкотре стали трагічним нагадуванням про нелюдську жорстокість ворога: ракетні, дроніві удари по мирних містах і селах України, жилих будинках, об'єктах цивільної інфраструктури, внаслідок яких, на жаль, гинуть мирні жителі, в тому числі і діти.

Сьогодні у Всесвітній день охорони навколишнього середовища ми з боєм згадуємо одну з найбільших екоцидних трагедій сучасності – підлив агресором Каховської гідроелектростанції. Завтра минає два роки з дня скоєння цього злочину. Його наслідки залишаються катастрофічними для екології та економіки України. Зруйновані екосистеми, отруєні ґрунти, загибель флори і фауни – це частина страшної ціни російського варварства.

Шановні колеги, прошу хвилиною мовчання вшанувати пам'ять усіх захисників і захисниць, які віддали життя за свободу та незалежність України, а також усіх жертв злочинів російської держави – терориста.

(Хвилина мовчання).

Зараз, одну секунду. Можна я продовжу?

Железняк, що у вас? З процедури, будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Пане Голово! Виключно з процедури. Враховуючи, що зараз буде доповідь міністра фінансів, яка ініційована за моєю пропозицією, я хочу, щоб ми за ці 5 хвилин почули конкретні відповіді. Тому хочу ще раз нагадати і міністру, і всім іншим, які були запитання.

Чому Міністерство фінансів не виконало закон України про презавантаження митниці і не ініціювало подання людей до комісії з відбору нового голови митниці до кінця минулого року? Чому у нас п'ять місяців порушується закон? Хто за це несе відповідальність? Коли будуть внесені зміни до бюджету на 2025 рік?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Івановичу!

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Попрошу мене не перебивати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виступайте з процедури.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, ви не дослухали мій спіч. Можна мені оновити таймер? Це було якраз з процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Івановичу, я просто пояснюю вам, як це робиться. Перед тим, як ми викликаємо будь-кого за рішенням залу, я направляю стенограму, де чітко передбачено, з якого питання викликали. Хочу вам нагадати, що вчора відповідно до стенограми ви поставили два запитання.

Перше – щодо внесення всіх питань, пов'язаних з Бюджетною декларацією. І друге – щодо бюджету. Вчора я це зачитував на засіданні Погоджувальної ради. Вони були запротокольовані для стенограми, тому міністр викликаний з цих питань. Якщо він вважатиме, що може донести щось більше, він це зробить.

Ярославе Івановичу, ми можемо запрошувати міністра? Не можемо. То ми можемо його відпустити?

Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка, з процедури.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, як людина, яка внесла проект постанови про звільнення міністра... Так, ми можемо його відпустити, прямо тут і зараз можемо внести цей проект постанови.

Запитання, яке я ставив, було щодо митниці. Думаю, що ви як людина, яка допомогла прийняти закон, зробила максимально можливе, щоб це сталося і без вас цього не відбулося. Не цікаво? О'кей. Але я переконаний, що мені, вам і всім іншим цікаво, чому на митниці, в якій, за твердженням ваших колег, крадуть від 50 до 100 мільярдів, нічого не відбувається. Це одне із запитань, яке я ставив під час свого виступу. Сподіваюся, що міністр зараз надасть нам не лише пояснення, чому вони зривають закон, а і хто в цьому винен, хто понесе політичну відповідальність. Можемо переходити до доповіді міністра.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ярославе Івановичу.

Шановні колеги, давайте ми з вами домовимося, що процедура чітка і зрозуміла: витяг з стенограми передається колегам, які чітко знають, з яких питань їх просять дати інформацію.

Тому, шановні народні депутати, 3 червня 2025 року Верховною Радою України відповідно до положення Регламенту Верховної Ради було прийнято рішення щодо запрошення на пленарне засідання міністра фінансів України Сергія Михайловича Марченка для надання інформації. Міністр фінансів України надасть відповідну інформацію під час свого виступу.

Шановні народні депутати, на трибуну Верховної Ради України до слова для виступу до 5 хвилин запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко. Будь ласка, до 5 хвилин.

МАРЧЕНКО С.М., міністр фінансів України. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Ви знаєте, я особисто і команда Міністерства фінансів з величезною повагою ставимося до народних депутатів – представників народу України. Ми завжди відкриті до діалогу, завжди відповідаємо на всі ваші запити і в плідній співпраці з вами вирішили дуже багато складних задач. Ви знаєте, що ми вам вдячні за цю конструктивну співпрацю. Протягом останніх п'яти років, які працюю на посаді міністра, я відчуваю підтримку, постійний діалог і зустрічні кроки, які дозволяли нам рухатися вперед. За останні три роки під час війни ми з вами приймали досить багато складних і непопулярних рішень, які завжди викликали справедливую обурливу реакцію, а іноді вони були дуже важливі, і їх потрібно було приймати.

Хочу зазначити, що з початку повномасштабного вторгнення в нас немає проблем з бюджетом, з фінансуванням всіх критичних видатків, повністю забезпечено фінансування запозичень. Ми забезпечили восьмий перегляд програми Міжнародного валютного фонду. Це рекордний восьмий перегляд. На даний момент ми виконали всі взяті на себе зобов'язання, крім того, здійснили успішну реструктуризацію державного боргу України.

Щодо тих питань, стосовно яких мене викликали до Верховної Ради. Так, дійсно, у зв'язку з тим, що не завжди можна передбачити ситуацію під час повномасштабної війни і потреби Збройних Сил, у нас є необхідність найближчим часом (ми будемо до вас звертатися, є звернення міністра оборони) внести зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік». Це не якісь недоопрацювання, чийсь примхи, а просто розуміння того, що для Збройних Сил коштів недостатньо з різних причин: через зміну технологій, зміни у постачанні зброї від наших ключових партнерів, активізацію ситуації на полі бою.

Якщо ви порівняєте цифри, які ми подавали до бюджету у вересні і з якими приймався бюджет, то вони повністю відповідають минулорічним, але ви знаєте, ситуацію не можна лінійно спрогнозувати. Вона абсолютно асиметрична, потребує іноді досить складних рішень. Тому ми найближчим часом будемо звертатися до вас з переглядом бюджету.

Інше питання – Бюджетна декларація. Так, дійсно, ми не змогли в строк підготувати цей документ. Ми звернулися до уряду, до Верховної Ради з листом-поясненням і обґрунтуванням цих причин. Я їх зараз поясню детально.

Перша причина. У нас є співпраця з Міжнародним валютний фондом. Ви знаєте, що тиждень тому місія залишила Київ, і в першу чергу ми з ними працювали щодо бюджетних цифр. Складність питання Бюджетної декларації зараз полягає в тому, що відповідно до програми Міжнародного валютного фонду нам в наступному році потрібно скоротити за базовим сценарієм дефіцит до 9,9 відсотка ВВП з 19,4 відсотка в цьому році. Це базовий сценарій. Якщо ви розумієте, наскільки це складно і наскільки це серйозні цифри, йдеться про видатки на сотні мільярдів гривень менші порівняно з тим бюджетом, який ми зараз маємо, і це тоді, коли у нас зараз багато питань щодо перемовин та інших різних речей, які не допомагають.

Ми хотіли б, звичайно, щоб ситуація покращилася, але прагматично ми зараз плануємо Бюджетну декларацію за двома сценаріями: за базовим, про який я вам сказав, і за альтернативним, який передбачатиме продовження бойових дій на весь період 2026 року. Я не є прогнозистом, не знаю, як буде складатися ситуація, але сподіваюся, що всі зусилля, які докладає Президент, наші партнери, дадуть змогу отримати справедливий мир. Але нам потрібно бути готовими до різних сценаріїв. Тому найближчим часом декларацію буде подано до уряду і Верховної Ради. Прошу вибачення, що це не було зроблено в строк, але іноді ситуація потребує досить складних рішень.

Наостанок хочу зазначити, всі зобов'язання відповідно до реформи ми виконуватимемо, і в нас є розуміння, яким чином закривати ті питання, щодо яких нас неодноразово запитують. Але в нас є зустрічне прохання. Ми вже втратили за перший квартал 1,2 мільярда євро, з них 500 мільйонів євро – це грантові кошти. Втратили через не проголосовані законом зобов'язання *Ukraine Facility*. На II квартал у нас стоять...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу. Будь ласка, займіть своє місце.

Шановні колеги, перед тим, як перейти до питань порядку денного, є заява від фракції «Слуга народу» і групи «Довіра» з проханням оголосити перерву, яку вони готові замінити на виступ. Після цього ми одразу переходимо до розгляду питань порядку денного, тому прошу народних депутатів займати свої місця, бо маємо почати з результативних голосувань.

Запрошую до слова Юлію Юріївну Овчинникову. Будь ласка, Юліє Юріївно.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Сьогодні світ відзначає Всесвітній день довкілля. Для України це не просто дата, це маркер нашої відповідальності, нашої гідності, європейськості та нашого майбутнього.

Військові дії спричинили величезну, колосальну шкоду нашому довкіллю, цей вплив оцінюється майже у 4 трильйона гривень. Спалені ліси, отруєні водойми, забруднені ґрунти, знищується біорізноманіття, наш природно-заповідний фонд.

Завтра вже друга річниця катастрофи на Каховській ГЕС. Ви знаєте, це акт не просто військового, а екологічного тероризму, який знищив цілі екосистеми, призвів до відсутності доступу людей до питної води, нашкодив сільському господарству і дуже сильно вплинув на кліматичний стан регіону. На жаль, ще дуже довго ми відчуватимемо наслідки цієї катастрофи. Російська федерація має понести повну юридичну відповідальність за скоєний екоцид і всі злочини проти України, проти людей, проти довкілля.

Довкілля вже не є мовчазною жертвою цієї війни, воно говорить голосами військових, волонтерів, науковців, молоді. Продовжується спільна робота над кодифікацією і визнанням екоциду на міжнародному та національному рівнях. Що відбувається, колеги? Безпосередньо Міжнародний парламентський альянс за визнання екоциду *Stop Ecocide International* і євродепутати намагаються включити в Римський статут екоцид як п'ятий окремий вид злочину. Це дуже важливо, тому що голос України є ключовим у цих змінах.

Ми продовжуємо роботу над Формулою миру Президента. Пункт 8 – екологічна безпека. Реалізовуємо 50 рекомендацій Екологічного договору разом з міжнародними партнерами. Це про наше майбутнє, виконання наших міжнародних євроінтеграційних зобов'язань. Станом на зараз зафіксовано 11 кримінальних проваджень за статтею 441 Кримінального кодексу України «Екоцид».

Сьогодні я хочу подякувати всім, кому по-справжньому болять, хто по-справжньому робить все, щоб зберегти наше майбутнє. Дякуємо Раді Європи за лідерство, нашій постійній делегації в ПАРЕ за те, що вони працюють і приймають надважливі резолюції, конвенції. Відповідно до Рейк'явікської декларації Рада Європи не тільки внесла відповідні зміни, а зробила все можливе.

У природи немає голосу в парламенті, але ми і є її голосом. Ми обов'язково переможемо і притягнемо росію до відповідальності.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Дякую.

Шановні колеги народні депутати, прошу вас займати свої місця. Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки в пульті, що знаходиться на вашому робочому місці. Я нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 218.

Проголосували: за – 218, проти – 5, утрималися – 1, не голосували – 85.
Прекрасно!

Шановні колеги, перелік питань, схвалених на засіданні Погоджувальної ради, вам надано, тому переходимо до його розгляду.

Перше питання – це проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, яка може становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення» ([№ 13205](#)). Нам потрібно провести перше голосування для включення цього проекту закону до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту закону № 13205. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 202.

Рішення не прийнято.

Ми не включили його до порядку денного сесії, тому розглядати сьогодні не можемо.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо правового регулювання письмового провадження та вчинення окремих процесуальних дій» ([№ 13178](#)). Шановні колеги, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту закону № 13178. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 202.

Рішення не прийнято.

Ми не включили його до порядку денного і не можемо розглядати.

Наступне питання – проект Постанови «Про перейменування окремих населених пунктів, назви яких містять символіку російської імперської політики або не відповідають стандартам державної мови» ([№ 11363](#)).

Ми домовилися голосувати його без обговорення.

Я не чую вас! Увімкніть мікрофон! Железняк – з процедури. Що у вас?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, я не заперечую, що без обговорення. Я з процедури: просто не встиг виступити, бо ви одразу поставили законопроект на голосування.

З доповіді міністра фінансів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, пробачте, я не до кінця розумію. Чому ви перебиваєте кожен раз? Для того, щоб почути, що я говорю з процедури, треба мене дослухати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, треба говорити з процедури. Все дуже просто, Ярослав Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, ми зараз посваримося. Будь ласка, надайте мені час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обнулите час. Але я вас дуже прошу виступати з процедури.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Для цього мені треба встигнути сказати хоч щось, перед тим, як ви мене переб'єте.

Міністр фінансів говорив про порушення строків. Він сказав про те, що були надані листи про те, що вони попереджали. Якщо можна, мені та іншим колегам надати копії цих листів.

Дивіться, коли Міністерство фінансів в останню мить внесе зміни до бюджету, де 400 мільярдів гривень перекидають на військо і ще 10 мільярдів то на марафон, то ще на якусь «ідіотську хотелку», пробачте, проголосувати в цілому – не пройде. Я вас одразу попереджаю, що ніякого варіанту за основу і в цілому щодо бюджету не буде. Переконаний, що всі колеги, щонайменше з опозиції, це підтримують. Якщо у вас є можливість попередити про це Міністерство фінансів, тому що у них, я так розумію, інший план, давайте одразу закриємо цю історію. Спочатку – за основу, внесення поправок, потім – в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме така процедура і передбачена в Регламенті Верховної Ради України. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Ми переходимо до голосування проекту Постанови «Про перейменування окремих населених пунктів, назви яких містять символіку російської імперської політики або не відповідають стандартам державної мови» (№ 11363).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту постанови № 11363 в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Постанова прийнята в цілому.

Наступне питання – проект Постанови «Про перейменування окремих населених пунктів» ([№ 13259](#)). Шановні колеги, ми також домовилися розглядати його без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про перейменування окремих населених пунктів» (№ 13259) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Постанова прийнята в цілому. Вітаю, колеги.

Шановні колеги, наступне питання – це проект Закону «Про адміністративний збір» ([№ 4380](#)). У нас також була пропозиція розглядати його без обговорення.

Сергію Володимировичу, можемо розглядати його без обговорення? Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняти проекту Закону «Про адміністративний збір» (№ 4380) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Наступне питання – це проект Закону «Про ратифікацію Грантової угоди про надання технічної допомоги для інвестицій та закупівель «Рішення для відновлюваної енергетики (RES)» між Україною та Європейським інвестиційним банком» ([№ 0312](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту закону за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Голова підкомітету Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Любота Дмитро Валерійович. Будь ласка.

Дмитре, ви де? Я сказав – голова підкомітету. Подивитеся стенограму.

Одну секунду, я перепрошую. Альона, я не побачив вас, бо сказали, що ви десь доходите.

Запрошую для представлення законопроекту першу заступницю міністра розвитку громад та територій України Шкрум Альону Іванівну. Потім – Любота.

ШКРУМ А.І., *перший заступник міністра розвитку громад та територій України.* Добрий день, колеги! Я не буду забирати багато вашого часу. Законопроектом пропонується ратифікувати Грантову угоду між Україною та Європейським інвестиційним банком. Ми її підписали 10 лютого. На жаль, дуже довго відбувається процес ратифікації, але я проситиму вас її сьогодні підтримати. Грантова угода була підписана в місті Києві і місті Люксембурзі з метою реалізації інвестиційного проекту рішення для відновленої енергетики.

Загальний обсяг фінансування – це грант. Ви знаєте, що на сьогодні знайти кошти достатньо важко, навіть взяти пільгові кредити важко, а тим паче отримати гранти. Але ми цей грант знайшли: це 16,5 мільйона євро для купівлі сонячних панелей для шкіл (*Оплески*). Дякую. Ці сонячні панелі встановлюватимуться на дахах шкіл по всій території України. Ми плануємо, що ми зможемо швидко встановити сонячні панелі десь приблизно на дахах

60-65 шкіл, які забезпечать можливість мати теплі приміщення для наших дітей взимку, мати відновлювальну енергетику, органам місцевого самоврядування економити її і взагалі мати можливості для енергоефективності. Якщо ми правильно це ратифікуємо і зробимо, а наше міністерство за це буде відповідальним, то проситимемо ще про додаткове фінансування, додаткові гранти. Сподіваємося, як мінімум 100 шкіл у майбутньому по всій території України забезпечити в пілотній фазі проекту сонячними панелями на дахах для наших дітей.

Законопроект підтриманий профільним Комітетом з питань інтеграції України до Європейського Союзу. Дуже їм дякую. Законопроект також підтриманий Комітетом з питань енергетики та житлово-комунальних послуг. Прошу його ратифікувати, щоб ми якнайшвидше могли почати цю програму і до зими вже запустити пілотний проект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Альоно Іванівно, видихайте. Ви так спішили, що аж голос збивається.

Шановні колеги, запрошую голову підкомітету Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Люботу Дмитра Валерійовича.

ЛЮБОТА Д.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 177, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово! Шановні народні депутати! Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу 27 травня 2025 року розглянув проект Закону «Про ратифікацію Грантової угоди про надання технічної допомоги для інвестицій та закупівель «Рішення для відновлюваної енергетики (RES)» між Україною та Європейським інвестиційним банком», внесений Президентом України.

Прийняття проекту дозволить завершити всі внутрішньодержавні процедури, необхідні для набрання чинності грантовою угодою, підписаною 10 лютого 2025 року в місті Києві та місті Люксембурзі.

З метою реалізації грантової угоди планується виділення грантових коштів у розмірі 16,5 мільйона євро для інтеграції систем відновлюваної енергетики в об'єктах пошкодженої або знищеної соціальної інфраструктури України, що відновлені або побудовані в рамках муніципальних рамкових позик Європейського інвестиційного банку.

Виконання грантової угоди сприятиме реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Європейському Союзі шляхом розвитку секторальної інтеграції України до Європейського Союзу через активне співробітництво у сфері енергетики та захисту довкілля.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України підтримує ратифікацію угоди.

За результатами розгляду комітет рекомендує Верховній Раді України прийняти за основу та в цілому проект Закону «Про ратифікацію Грантової угоди про надання технічної допомоги для інвестицій та закупівель «Рішення

для відновлюваної енергетики (RES)) між Україною та Європейським інвестиційним банком» (№ 0312 від 14.05.2025 року).

Прошу підтримати рішення комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу представників фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні: два – за, два – проти.

Олег Михайлович Синютка, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Іванні Орестівні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Іванно Орестівно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, очевидно, фракція «Європейська солідарність» підтримуватиме цю ратифікацію. Я повністю і цілковито погоджуюся з заступницею міністра стосовно того, що на даний момент є обмежена можливість отримання грантових коштів для України. Для нас важливо не лише можливість їх отримання, а й ефективне використання. Я дуже розраховую на те, що міністерство у взаємодії з Європейським інвестиційним банком працюватиме над прозорою процедурою закупівлі енергетичного обладнання для шкіл. Ми як парламентарії зможемо проконтролювати і побачити результат ось цього пілотного проекту.

Водночас ми маємо проблему недовикористання тих коштів, які вже були виділені Європейським інвестиційним банком для України, у тому числі і пільгових кредитних коштів. Це те, на що, на мою думку, парламент мав би звернути серйозну увагу і працювати з точки зору нагляду за діями міністерств щодо невикористання тих наявних можливостей, фінансових інструментів, які ми на сьогодні маємо. Тому підтримуємо цю ратифікацію. Сподіваємося на якісне і ефективне використання. Але звертаємо увагу, в тому числі і конкретного міністерства, на те, що на сьогодні величезна кількість фінансових коштів і інструментів, які Україна має, є недовикористаними.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дануца Олександр Анатолійович, фракція «Слуга народу».

ДАНУЦА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 99, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, це максимально важливий законопроект. Є велике прохання його підтримати. Навіть якби ми не вчитувалися в цей законопроект, уже сам виступ, підтримка і компетенція пані Альони Шкрум однозначно говорять про те, що ми маємо позитивно проголосувати щодо цього законопроекту.

Тому голосуємо зеленою кнопкою. Дякую всім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина», передає слово Кучеренку Олексію Юрійовичу. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Шановна пані перша заступниця профільного міністерства! Дуже прошу мене послухати. Безумовно, в цьому залі, ніхто не буде проти того, щоб підтримати цей законопроект і щоб ці гранти, якими допомагають нам наші партнери, потрапляли в лікарні, дитячі садки, школи, іншу соціальну сферу, яка дуже вкрай потребує модернізації і альтернативної енергетики.

Пані Олено, зверніть, будь ласка, увагу, я акцентую і звертаюся до вас! Ви куруєте напрям енергоефективності в міністерстві, ви відповідаєте за роботу Фонду енергоефективності. Я беруся стверджувати, що за останні роки, на жаль, побудовані схеми, за якими бюджетні кошти, якими дофінансовується фонд, кошти місцевих бюджетів, починаючи з Києва, витрачаються за схемними рішеннями на сонячні станції у заможні будинки, в яких вартість квадратного метра становить 3-5 тисяч доларів, де проживають найбільш заможні українці, які за рахунок бюджету, нас з вами, отримують ці сонячні станції.

Я надсилав вам листи, на жаль, ви не відреагували. Тому дуже прошу відреагувати. Ми мусимо допомагати сонячними станціями бідним людям і бюджетним установам. Цей алгоритм має бути справедливим по всіх регіонах. Бо з такою політикою ми всі скоро на Грушевського, 9а будемо за рахунок бюджету ставити сонячну станцію, проти чого я категорично проти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арешонков Володимир Юрійович передає слово Бакунцю Павлу Андрійовичу. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Депутатська група «Довіра», Львівщина. Шановний пане Голово! Шановні народні обранці! Дорога пані заступнице

міністра! Звичайно, що кожен у цьому залі підтримує будь-які додаткові, а тим паче грантові безповоротні кошти до українського бюджету. Ми дякуємо, що профільне міністерство використовуватиме їх для закладів шкільної освіти. Я з цієї трибуни хочу звернути увагу міністерства, що в цю програму можуть увійти і садочки. Вони, як і школи, іноді більше потребують, бо у них є можливість використовувати електроенергію для малих дітей. Тому зверніть увагу на те, щоб у цю програму також включилися дошкільні навчальні заклади як фізичні будівлі.

Маючи нагоду говорити про освіту, ще раз звертаюся до Міністерства освіти і науки щодо заробітної плати дошкільних освітян, тих, які навчають наймолодших українців. Неможливо вижити помічнику вихователя за 4 тисячі 600 гривень на руки. Це катастрофічно. Це волонтерство, як говорять самі освітяни і директори садочків.

Тому я закликаю профільне міністерство подати, а Верховну Раду підтримати зміни до бюджету, аби люди, котрі працюють у садочках, мали відповідну грошову винагороду. Вірю, що це станеться і ви дослухаєтеся.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону про ратифікацію і зараз переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Грантової угоди про надання технічної допомоги для інвестицій та закупівель «Рішення для відновлювальної енергетики (RES)» між Україною та Європейським інвестиційним банком» ([№ 0312](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому.

Наступне питання – проект Закону «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України» ([№ 12158](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту закону за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова заступника міністра енергетики України Андарака Романа Валентиновича. Будь ласка.

АНДАРАК Р.В., заступник міністра енергетики України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації. Шановні народні депутати, добрий день! Вашій увазі пропонується проект Закону «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України». Законопроект розроблено на виконання Закону України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 року.

Ним пропонується визнати такими, що втратили чинність декрети Кабінету Міністрів України № 10-93, № 41-93, № 42-93 від 1993 року, які стосуються об'єднання підприємств вугільної промисловості, об'єднання державних електроенергетичних підприємств, об'єднання державних підприємств нафтової, газової, нафтопереробної промисловості та нафтопродуктозабезпечення.

Декрети є фактично застарілими, не існує вже таких міністерств, деякі підприємства приватизовані, деякі – реорганізовані, увійшли до складу інших, тому пропонуємо дещо почитистити нормативно-правову базу.

Реалізація проекту закону не потребує фінансування з державного чи місцевих бюджетів, підтримується урядом і всіма причетними міністерствами. Прошу народних депутатів так само його підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, запрошую до слова голову Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг Геруса Андрія Михайловича. Будь ласка.

Семінський. Будь ласка.

СЕМІНСЬКИЙ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 205, Чернігівська область, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Комітет на своєму засіданні 29 листопада 2024 року розглянув проект Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України» (№ 12158).

Метою законопроекту є систематизація норм права, що належить до предметів регулювання актів законодавства. Зокрема, пропонується визнати такими, що втратили чинність декрети Кабінету Міністрів України:

1) від 21 січня 1993 року «Про об'єднання підприємств вугільної промисловості»;

2) від 29 квітня 1993 року «Про об'єднання державних електроенергетичних підприємств»;

3) від 29 квітня 1993 року «Про об'єднання державних підприємств нафтової, газової, нафтопереробної промисловості та нафтопродуктозабезпечення».

Скасування декретів дозволить уникнути дублювання в різних законодавчих актах однакових за змістом приписів.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України не заперечує щодо законопроекту.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту, підготовленої Міністерством енергетики України, та за висновком Міністерства фінансів України, реалізація положень законопроекту не впливатиме на показники державного та місцевих бюджетів, зокрема не потребуватиме додаткових витрат бюджету.

За результатами обговорення комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України» (№ 12158) за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому як закон.

Прошу підтримати рішення комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу представників фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Неклюдов Владлен Михайлович, фракція «Слуга народу».

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Для посилення своєї творчо-регламентної позиції прошу надати слово моєму колезі Олегу Семінському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Семінський. Будь ласка.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. У своєму виступі я вже зазначив, що комітет проголосував за та рекомендував залу проголосувати, бо це важливий законопроект, який об'єднує багато норм і систематизує фактично цей процес. Це перше читання, так що я закликаю проголосувати за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Южаніна Ніна Петрівна передає слово Гончаренку Олексію Олексійовичу. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні друзі, що ми з вами сьогодні розглядаємо? Якісь декрети Кабінету Міністрів, народні художні промисли. Нам вже немає що розглядати взагалі? Я вам можу підказати, що треба негайно розглядати. Наприклад, законопроект, який ми подали, щоб зупинити транзит російської

нафти українською територією. Прокачуючи нафту через нашу територію, ми даємо росії заробити 20 мільйонів доларів щодня, майже 8 мільярдів доларів щороку, щоб нас же й вбивати. Скільки це триватиме? Коли ми реально займемося безпекою? Я хочу повідомити вам, що насправді нам треба розвивати транспортний потенціал, але не на росію, а на світ.

На минулих вихідних в Одесі пройшов другий *Black Sea Security Forum* – Чорноморський форум безпеки. Я хочу подякувати всім колегам, хто доєднався. Це стало найбільшою конференцією, яка відбувається в Україні, номер один. Сам факт її проведення в Одесі – це вже такий цвях у голову путіну, який мріє про Одесу. Так от, ніколи Одеса не буде їхньою, і цей форум це вчергове засвідчив.

Хочу подякувати всім, хто приїхав і доєднався: держсекретарю Майку Помпео, американським конгресменам, експертам, депутатам. Цей захід – це єдиний захід в Україні, який відбувається як офіційний партнер Парламентської асамблеї Ради Європи. Президент ПАРЄ також вітав учасників, і це є дуже важливо.

Я хочу подякувати лорду Майклу Ешкрофту, Фонду Конрада Аденауера (*Konrad-Adenauer-Stiftung*), Фонду *Hepatica Foundation* (Швеція). Хочу подякувати Бруксу Ньюмарку (*Trypillian*) і всім тим, хто зробив можливим проведення цього надзвичайно важливого, необхідного форуму в Одесі.

Одеса – столиця півдня України, Одеса – столиця Чорного моря.

Слава Одесі! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк передає слово Кучеренку Олексію Юрійовичу. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Голова парламентської тимчасової слідчої комісії з питань ціноутворення в енергетиці, фракція «Батьківщина». Стосовно скасування цих старих декретів. Ми підтримуємо, тут немає про що говорити. Але я звертаю вашу увагу на особливість моменту. Ці декрети приймалися як надзвичайні заходи тодішнім урядом для того, щоб просто аврально рятувати країну. Мабуть, вони якусь місію виконали. Це просто трохи смішно, що пройшло 25, 30 років.

Я звертаю увагу колег, насамперед з коаліції більшості, з профільного комітету, коли з уряду, які, як завжди, не слухають, бо думають, що найрозумніші. Народні депутати підтримали звіт тимчасової слідчої комісії. Колеги з тимчасової слідчої комісії визнали, що в нас в енергетиці створився величезний законодавчий і управлінський колапс. Я беруся констатувати, що жодний законопроект як у енергетиці, так і в комунальній, не працює. Система зайшла в глухий кут. Величезні борги як в газовому, так і в енергетичному секторі, в теплокомуненерго, в секторі водопостачання. Накопичені борги, нерегульованість безлічі питань, повна відсутність захисту споживача. І волають не лише прості люди, а й мої колеги, які до мене в залі підходять

і просять допомогти «розрулити» проблеми з обленерго, з облгазом, теплокомуненерго тощо.

Ось на що уряду треба звернути увагу і слухати уважно досвідчених професійних людей, а не відволікатися на абсолютно смішні скасування. Але скасовувати, безумовно, ми будемо. Послухайте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Сухову Олександру Сергійовичу, депутатська група «Довіра».

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Прошу передати слово Вельможному. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний. Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, зараз ми розглядаємо питання скасування рішень Кабінету Міністрів України, які були ухвалені десятиліття тому. Але чи немає сьогоднішніх ініціатив, які мали б бути ухвалені ще роки тому? Звісно, є.

Вчора під час засідання тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради з питань захисту прав переселенців та інших осіб, постраждалих від війни, ми заслухали доповіді місцевих військових адміністрацій Луганської області. Результати їхньої роботи вкрай незадовільні. Вони взагалі відсутні! У деяких військових адміністраціях на їхнє утримання витрачається понад 30 відсотків від загального бюджету. Фактично відсутні житлові програми, мінімальна допомога переселенцям.

Ми маємо ухвалювати складні, але важливі рішення. Місцеві військові адміністрації тимчасово окупованих територій мають бути максимально скорочені, а кошти повинні бути розподілені на забезпечення потреб людей, на будівництво житла, створення робочих місць і допомогу. Йдеться про мільярди гривень, які одним рішенням можна направити на допомогу нашим громадянам, на підтримку українців, які втратили власне житло, все через війну. Бюджет має бути створений, працювати на користь громадян, а не чиновників. Ми маємо зберегти громадян України у нашій державі, адже ці люди і є Україною.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування. Шановні друзі, була пропозиція прийняти цей проект закону за основу та в цілому. Не буде заперечень? Тоді я по чергово ставитиму на голосування ці пропозиції.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України» ([№ 12158](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких декретів Кабінету Міністрів України» ([№ 12158](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Закон прийнятий у цілому.

Наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» щодо удосконалення механізмів фінансового забезпечення реалізації молодіжної політики» ([№ 12298](#)). Ми домовлялися розглядати його без обговорення та проголосувати в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту закону № 12298 за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» щодо удосконалення механізмів фінансового забезпечення реалізації молодіжної політики» ([№ 12298](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Закон прийнятий у цілому.

Дякую, колеги.

Шановні колеги, надійшла заява від двох фракцій («Європейська солідарність» і «Голос») з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ. Слово надається Юрчишину.

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ,

політична партія «Голос»)). Шановні колеги, завтра ми будемо відзначати День журналіста. У нас дуже багато приводів сумувати, вшановувати хвилиною мовчання загиблих, але сьогодні хочу, щоб ми всі разом поаплодували нашим медіа за їхню активну роботу. Прошу підтримати, будь ласка (*Оплески*). Звісно, хотілося б, щоб вони це бачили тут, у залі, працюємо над цим. Хочу зупинитися на кількох речах, пов'язаних з медіа.

Перше. Зараз звучить дуже активна дискусія, що буде далі з Комітетом з питань свободи слова. Я дуже дякую керівництву більшості, керівництву парламенту. Комітет з питань свободи слова і далі працюватиме і захищатиме права журналістів в парламенті і загалом у суспільстві. Якщо у вас, колеги журналісти, є такі чутливі питання, ви можете не користуватися чутками, а напяму звертатися, зокрема до керівництва більшості парламенту, для того, щоб мати гарантовану інформацію про те, що відбувається.

Друге. Це вже звернення до вас, колеги депутати. На третьому поверсі в кулуарах активно працюють наші журналісти. Якщо ви хочете мати про себе адекватну інформацію, представляти інформацію про те, що відбувається в залі, не полінуйтеся, поки ми ще не добилися їх присутності не лише на третьому поверсі, підніміться на третій поверх і надайте ту інформацію, яку вважаєте за необхідне.

Третє. Буквально кілька тижнів тому ми створили міжфракційне об'єднання «Відкритий парламент України». Я дуже дякую пані Олені Кондратюк і Олександру Корнієнку, які погодилися стати співголовами цього МФО, також всім членам МФО. Ми починаємо створювати експертну раду для аналізу, що ще можна зробити для ефективнішого інформування, як працює парламент, бо робить він дуже багато. Зараз рух «Чесно» визначив, що сайт українського парламенту є один з найбільш популярних і найлегших у використанні, а це насправді досягнення, де ми переймаємо європейські стандарти, а де ми їх встановлюємо. Тому прошу всіх долучатися. Нагадую, про можливість і потребу спілкуватися з журналістами.

Вітаємо журналістів з їхнім днем!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

З процедури – Геращенко. Ірино Володимирівно, будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, зараз ми будемо розглядати дуже чутливий законопроект про долю зниклих безвісти та їх родини. У цьому законопроекті йдеться про те, що час, чи зникла людина безвісти, і сам цей факт може визначати військова частина. Родини

зниклих безвісти все-таки наполягають, що вони мають мати це право визнати людину загиблою, а не зниклою безвісти.

Тому в мене конкретне прохання зараз до доповідача. Я так розумію, це буде голова комітету пан Маслов або його колеги. Під час виступу щодо цього законопроекту прошу дати чітку відповідь, чи були тут консультації з родинами зниклих безвісти. Тому що йдеться про десятки тисяч родин, і для нас дуже важливо розуміти, чи це позиція тільки військових і військових частин, чи були консультації з родинами зниклих безвісти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до частини другої статті 46 Цивільного кодексу України щодо визначення строків оголошення судом померлою фізичної особи, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом» ([№ 12451](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Шановні колеги, прошу голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту закону за скороченою процедурою. Прощу голосувати.

«За» – 205.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова автора законопроекту народного депутата України Тарасенка Тараса Петровича. Будь ласка, Тарасе Петровичу.

ТАРАСЕНКО Т.П., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Одразу буду відповідати на запитання, тому що ініціатива якраз виходила від сімей, родин зниклих безвісти. Це наша реакція на негативну судову практику, яка сформувалася у нас в країні, про те, що суди відмовляють у визнанні загиблим, померлим, через те, що строки йдуть після закінчення особливого періоду.

Прощу всіх проголосувати цей законопроект у першому читанні. Далі ми будемо вносити зміни до Цивільного процесуального кодексу з колегами з правового комітету. Через два тижні, я навіть проситиму скоротити строки, бо там небагато поправок, щоб ми швидше прийняли цей законопроект, і в наших судів просто з'явилося право використовувати належні норми для прийняття рішень. Дійсно, у нас дуже багато зниклих безвісти, і це право сім'ї, право рідних звернутися до суду та визнати особу померлою, загиблою.

Колеги, прошу підтримати. Якщо потрібні відповіді на запитання, то я потім, пані Ірино, до вас підійду і надам ці відповіді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова заступника голови комітету, голову підкомітету Комітету з питань правової політики Івана Романовича Калаура. Будь ласка.

КАЛАУР І.Р., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги народні депутати! Законопроект № 12451 доволі короткий за змістом, але дуже затребуваний викликами суспільства. На моє глибоке переконання і переконання моїх колег по комітету, він набагато покращує становище осіб, які звертаються з вимогою про визнання особи померлою внаслідок того, що вона пропала безвісти під час воєнних дій. За старою редакцією цей строк треба було чекати два роки. На сьогодні ми говоримо про те, що цей строк починає збігати з моменту, коли така подія настала і є підставою для того, щоб оголосити особу померлою.

Комітет з питань правової політики 27 травня 2025 року розглянув цей законопроект. За результатами розгляду було прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону «Про внесення змін до частини другої статті 46 Цивільного кодексу України щодо визначення строків оголошення судом померлою фізичної особи, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом» (№ 12451), який був поданий народним депутатом Тарасенком та іншими, та за результатами розгляду його в першому читанні прийняти за основу.

Пропонується звернутися до Голови Верховної Ради з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду цього законопроекту про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей в тексті цього проекту закону, інших структурних його частин або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні, та відповідатимуть предмету правового регулювання вказаного законопроекту.

Колеги, прошу підтримати цей законопроект, дуже важливий і скерований на покращення процедури захисту прав наших громадян України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Романовичу.

Шановні колеги, представників фракцій і груп прошу записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Володимир Антонович Ватрас, фракція «Слуга народу».

ВАТРАС В.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово! Шановні колеги! Від імені фракції «Слуга народу», а також від імені Комітету з питань правової політики прошу вас підтримати цю гарну законодавчу ініціативу нашого колеги Тараса Тарасенка та інших колег, адже вона ухвалюється для військових та для сімей загиблих військових, та військових, які пропали безвісти.

У чому справа? Коли приймався і розроблявся новий Цивільний кодекс, це був кодекс миру, а не війни, і, безумовно, його автори не могли повністю врахувати всі реалії, що колись стануться, через 20-25 років. Але з 2014 року, ми почали втрачати наших синів і доньок на фронті. У судовій практиці почали виникати дуже великі проблеми стосовно обчислення строку, з моменту якого особу можна оголосити померлою. На це спрямований наш законопроект, щоб допомогти сім'ям загиблих і тих, які пропали безвісти, впорядкувати свої цивільно-правові відносини.

Оголошення фізичної особи померлою – це певна правова фікція. Але вона породжує відповідні юридичні наслідки. Зокрема, можна буде отримати соціальні виплати, допомоги, запуститься процес спадкування, члени сімей отримають певні пільги та соціальні гарантії. Не менш важливим питанням також буде отримання виплат у зв'язку з загибеллю військовослужбовця, щоб його сім'я могла отримати достойне матеріальне забезпечення.

Зрозуміло, що законопроект недосконалий. Комітет просить його не приймати за основу і в цілому. Нам потрібен час для того, щоб його доопрацювати, в тому числі внести зміни до Цивільного процесуального кодексу, вдосконаливши підготовку відповідних процесуальних документів.

Прошу підтримати. Давайте попрацюємо для військових та для сімей загиблих і тих, які пропали безвісти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире Антоновичу.

Запрошую до слова представника фракції «Європейська солідарність» – Ірину Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Я думаю, до таких чутливих законопроектів ми маємо ставитися максимально серйозно, щоб не виникла така ситуація, коли тричі приймали закон про меморіальне кладовище, а завершилася ця правильна ідея грандіозним корупційним скандалом.

Автори законопроекту зараз визнають, що він не є досконалим і, можливо, його варто направити на повторне перше читання для того, аби вирішити питання про те, як все-таки врегулювати норму, коли родини (ви праві, тут треба виходити виключно з інтересів родини) хочуть і мають відповідні обставини щодо того, що людина загинула. Бувають інші обставини, коли родина проти

того, щоб зниклого безвісти визнали таким, що загинув, і вони вірять, шукають або мають підстави думати, що людина в полоні і борються за нього. Це перше.

Друге. Йдеться про дуже великі кошти в масштабах держави. На жаль, зниклих безвісти навіть не десятки тисяч. Страшно уявити цифру, про яку зараз йдеться.

І третє, ключове. Такі закони мають обговорюватися за участю представника Міністерства у справах ветеранів. Де вони зараз? Де зараз виконавча влада? Про що ми говоримо? Ми хочемо почути їхню позицію. Давайте ми просто обговоримо це питання у присутності представників Міністерства у справах ветеранів, Міністерства оборони. Потім їм нести за це відповідальність. Друзі, ви розумієте, про що ми говоримо?

Я хочу подякувати пану Тарасенку за правильну ініціативу, але це настільки делікатна тема... Ви розумієте, про що йдеться. Ми маємо послухати всі сторони, насамперед виконавчу владу і прийняти це рішення. Як ми можемо це обговорювати без представника Міністерства у справах ветеранів? Йдеться про десятки тисяч родин зниклих безвісти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово Сергію Соболеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев Сергій Владиславович. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні колеги! Шановний головуючий! Це один із найважчих законопроектів для ухвалення, оскільки це доля не лише тих, хто буде оголошений померлим, але і тих, хто сьогодні в розшуках. Це тисячі родин, які намагаються знайти своїх безвісти зниклих родичів, близьких, знайомих або серед списків загиблих, або серед списків тих, хто попав до полону.

Саме тому для нас дуже важлива кожна буква в цьому законопроекті. Тому рішення комітету, яке було ухвалено, щодо застосування відповідної статті Регламенту і доповнення інших кодексів, у тому числі статті 306 Цивільного кодексу, можливо, щільний аналіз покаже необхідність доповнення ще й інших статей, є дуже правильним.

Але дійсно, пане Голово, це неправильно, коли такий законопроект розглядається без участі виконавчої влади, Міністерства оборони, Міністерства

юстиції. За кожну букву потім відповідатиме насамперед виконавча влада. Суди свою практику мають, і, на жаль, ця практика дуже різношерстна. Є ухвалення рішень у варіанті, який ми пропонуємо, але чи відповідає це закону? Є ухвалення рішення згідно з прямою нормою ЦПК.

Тому пропозиція нашої фракції – прийняти законопроект за основу, обов'язково застосувати статтю 116 Регламенту Верховної Ради України. Ми підтримаємо це рішення. Бо вирішити це питання треба вже негайно для того, щоб родини тих, хто є безвісти зниклими, отримали право узаконити той факт, який відбувся.

Дуже вдячний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лозинський Роман Михайлович, фракція «Голос». Після цього виступатиме Скороход, і потім голосуємо.

Будь ласка, Романе.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Юрчишину Ярославу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Юрчишин. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дуже дякую ініціатору Тарасу Тарасенку, бо ми можемо дуже довго шукати оптимальну форму, як підійти до снаряда, але насправді на 11-й рік війни родини безвісти зниклих, а по факту померлих, не мають адекватного оптимального механізму визнання за бажанням родини і за наявними фактами людини загинулою, а це тягне за собою дуже багато процесів.

Тому в даному випадку ми двома руками підтримуємо максимальне залучення до консультацій родин, які представляють такі групи населення, представників виконавчої влади, представників судової гілки влади, звісно, за їхнім бажанням, зважаючи на незалежність судової гілки влади. Але ми категорично проти, щоб відкладали це рішення. Насправді воно мало бути прийнято щонайменше десять років тому, або на початку повномасштабного вторгнення. Тому давайте приймати за основу, доопрацьовувати, але не відкладати критично необхідних рішень.

Ми підтримуємо даний законопроект за основу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Скороход Анна Костянтинівна, і після цього голосуємо, шановні колеги.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, я подавала цю пропозицію ще декілька місяців тому, але чомусь її профільний комітет не розглядає, прописувала більш детально і конкретно, тому що є різні випадки і дуже часто, коли людина вважається безвісти зниклою, вона не є загиблою і може повернутися з полону, або може бути знайдена в полоні. Тому нам треба повністю прописати процедури, як все буде відбуватися, якщо людина повернулася з полону або буде знайдена і таке інше. Там взагалі дуже багато правових нюансів і моментів, які треба доопрацювати і дуже чітко визначити не лише в одному кодексі, там багато нормативно-правових актів і законів.

Тому давайте підтримаємо, бо це дуже нагальне рішення, яке треба було приймати вже давно, але потрібно більш детально його розписати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Андрійович Бакунець, група «Довіра».

БАКУНЕЦЬ П.А. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні народні обранці! Звичайно, що турбота про родини зниклих безвісти є дуже чутливим моментом нашого щоденного життя. Я закликаю проголосувати цей законопроект за основу. Відтак закликаю профільний комітет, авторів, співавторів спілкуватися з родинами зниклих безвісти, бо визнавати свого родича загиблим – це виключне право лише родини зниклого безвісти. Тому нам потрібно надати їм механізм, багато термінів для того, аби родина сама визначалася, як їм бути надалі.

Тому вважаю, що треба голосувати за основу і доопрацьовувати з консультаціями з родинами зниклих безвісти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мамка Григорій Миколайович. Будь ласка.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні народні депутати, це важливий законопроект, але є два критерії, необхідні для того, щоб він працював у майбутньому.

Перше. Ми скорочуємо процедуру, змінюємо її: щодо визнання безвісти зниклого померлим. На даний час деякі групи займаються, отримуємо інформацію щодо безвісти зниклого, є випадки, коли людина вважається безвісти зниклою понад 10 років і вона з'являється. Якщо буде прийнято рішення судом, який буде механізм «оживлення»? Його не даємо.

Друге. Ми прийняли вже закон про зміни до Кримінально-процесуального кодексу щодо спеціальної процедури повноважень стосовно вбивства безвісти

зниклих, всіх інших. А що робити з тими кримінальними справами, тим паче тут зміни не вносяться? Два критерія...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми обговорили цей дуже важливий проект закону. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до частини другої статті 46 Цивільного кодексу України щодо визначення строків оголошення судом померлою фізичної особи, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом» ([№ 12451](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Дякую.

Наступне питання щодо закону (проект [№ 12073](#)). Це пропозиції Президента.

Шановні народні депутати, до вашого розгляду пропонуються пропозиції Президента України до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України... (Шум у залі). Ми вже почали розгляд.

Артуре Володимировичу, що у вас з процедури?

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу, щодо цього закону, де ми отримали пропозиції Президента, згідно зі статтею 134 Регламенту Верховна Рада ми можемо прийняти процедурне рішення, як його розглядатимемо.

Тому я звертаюся до вас: поставити на голосування Верховної Ради процедурне рішення щодо того, щоб на питання до доповідачів (я маю на увазі того, хто буде представляти, і керівника профільного комітету) було відведено по 15 хвилин на кожного.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Але я спочатку прочитаю свої пропозиції...

ГЕРАСИМОВ А.В. Ні, я вже дав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви вже дали пропозицію?

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію народного депутата Герасимова. Прошу голосувати.

«За» – 77.

Ця пропозиція не пройшла.

Шановні колеги, до вашого розгляду пропонуються пропозиції Президента до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на безоплатну правничу допомогу (проект № 12073).

Президентом України до зазначеного закону внесено одну пропозицію. Відповідні матеріали були вам надані. Відповідно до частини другої статті 134 Регламенту Верховної Ради України пропонується такий порядок розгляду: доповідь – до 2 хвилин, відповіді доповідача на запитання народних депутатів – до 4 хвилин, співдовідь від головного комітету – до 2 хвилин, відповідь співдовіддача на запитання народних депутатів – до 4 хвилин, для відповідей доповідача та співдовіддача на запитання народних депутатів – до 1 хвилини на запитання і 1 хвилини на відповідь. Потім прийняття рішення. Всього 14 хвилин.

Не буде інших пропозицій? Були, не пройшли. Дякую.

Шановні народні депутати, переходимо до розгляду питання.

До слова для доповіді запрошується заступник міністра юстиції України Вікторія Олександрівна Васильчук. Будь ласка.

ВАСИЛЬЧУК В.О., заступник міністра юстиції України. Добрий день, шановний пане Голово, шановні народні депутати! Верховна Рада України 30 квітня 2025 року прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на безоплатну правничу допомогу». Сьогодні на розгляд Верховної Ради України внесено пропозицію Президента України до закону України.

Конституцією України закріплено, що права та свободи людини та її гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Конституційні права та свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, а в разі прийняття нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Конституційні права і свободи людини та громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. Відповідно до частини другої статті 7 Кримінально-виконавчого кодексу України засуджені користуються всіма правами людини та громадянина, передбаченими Конституцією України, за винятком тих обмежень, які визначені кодексом, законами України та встановлені вироком суду.

Чинна редакція частини п'ятої статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу України передбачає положення, якими визначено обсяг прав засудженого та/або його представника в межах процедури дисциплінарного провадження. Водночас у разі набрання законом чинності положення частини

п'ятої статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу України, якими визначено права засудженого та/або його представника при здійсненні дисциплінарного провадження, будуть виключені.

Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Враховуючи викладене, просимо підтримати пропозицію Президента України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу народних депутатів України записатися на запитання до доповідача: до 1 хвилини – на запитання, до 1 хвилини – на відповідь. Разом відводиться до 4 хвилин.

Перебийніс Максим Вікторович. Будь ласка.

ПЕРЕБИЙНІС М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 212, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Передаю слово Ватрасу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас. Будь ласка.

ВАТРАС В.А. Шановна доповідачко, щиро дякую вам за ґрунтовний виступ, за підготовлені пропозиції. Хочу запитати вас: чи пропозиція Президента вдосконалює запропоновану редакцію статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу?

Дякую.

ВАСИЛЬЧУК В.О. Я можу відповідати? Дякую за запитання.

Пропозиції Президента приводять у відповідність і повертають той обсяг прав та свобод засудженого та/або його представника, який був передбачений чинною редакцією статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу. Справа не в тому, що ми щось покращуємо, ми залишаємо той статус, приводимо у відповідність. Відверто, я би назвала це технічною правкою. Прошу підтримати пропозицію Президента.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Слово надається народній депутатці Зінкевич Яні Вадимівні, фракція «Європейська солідарність».

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). У поданні, яке ви щойно представили, вказується, що забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3 Конституції України). Скажіть, будь ласка, яке ваше особисте ставлення до того, що санкції проти Петра Порошенка приймалися заднім числом, тобто всупереч усім законам і Конституції, підписувалися без жодного документа? Скажіть, будь ласка, як це все має корелюватися з нашим напрямом на євроінтеграцію? Як наші західні партнери мають сприймати таку незаконну маніпулятивну діяльність міністра юстиції?

Ще раз наголошую: ви зараз читали подання Президента, а дії міністра юстиції суперечать Конституції, законам і в даному випадку позиції Президента України. Тим паче міністр юстиції зараз «засвічена» в страшному корупційному скандалі щодо АРМА.

ВАСИЛЬЧУК В.О. Щиро дякую за запитання. Ваше питання виходить за межі статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу України. Пропозиції Президента, які я прошу підтримати сьогодні, не мають відношення до вашого запитання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павленко Ростислав Миколайович. Увімкніть мікрофон, будь ласка. У вас картка вставлена? Я не чую вас.

Гончаренко. Будь ласка. Увімкніть мікрофон Гончаренка. Секунду, не ввімкнений мікрофон (*Шум у залі*). Я звук не чую (*Шум у залі*). Будь ласка, вставте картку (*Шум у залі*). Олексію, не чути. Пересядьте, може, на інший ряд. Я перепрошую, видно щось... (*Шум у залі*).

ГОНЧАРЕНКО О.О. Раз, два, три. Є! Мікрофони працюють тільки у влади.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто ми звикли вас дивитися через *TikTok*.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Здається, мікрофони працюють тільки у влади.

У мене запитання до пані заступниці міністра юстиції. Ви говорите, це виходить поза межі ваших повноважень. Але що це означає? Ми хочемо почути відповідь щодо корупційного скандалу за участю міністра юстиції України Стефанішиної. Ми хочемо почути відповіді щодо корупційного скандалу за участю заступника Генерального прокурора Мустеци. Я не знаю, хто чим займався в березні 2022 року, а його батько вивозив 1 мільйон 100 тисяч доларів кешем (готівкою) через кордон. Ви хочете сказати, що це не є питання, які ми

маємо заслухати в парламенті. З тонованих вікон броньованих крузаків наших заброньованих прокурорів, може, не видно життя, але ми то їх бачимо. Хочеться почути відповіді.

ВАСИЛЬЧУК В.О. Пане Олексію, я не ставлю під сумнів важливість питань, які ви щойно порушили, але звертаю вашу увагу, що ці питання виходять за межі статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, дякую.

Йдемо далі. Дякую доповідачу. Займіть своє місце.

Шановні колеги, слово для співдоповіді надається голові підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Володимиру Антоновичу Ватрасу. Будь ласка, Володимире Антоновичу.

ВАТРАС В.А. Шановний Голово! Шановні колеги! Щодо пропозицій Президента України до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на безоплатну правничу допомогу». За дорученням Голови Верховної Ради від 20 травня 2025 року Комітет з питань правової політики на своєму засіданні розглянув відповідні пропозиції Президента.

Відповідно до положень статті 132 Регламенту Верховної Ради України у разі, якщо Президент застосовує право вето щодо прийнятого Верховною Радою закону і у визначений частиною другою статті 94 Конституції строк повернув закон до парламенту зі своїми мотивованими і сформульованими пропозиціями, наслідком цього є скасування результатів голосування за закон у цілому і відкриття процедури його повторного розгляду у Верховній Раді.

Зокрема, Президент звернув увагу на те, що абзац перший частини п'ятої статті 135 потрібно було викласти в новій редакції, а не всю частину п'яту статті 135. У зв'язку з цим виникла технічна проблема, яка призводить до того, що звужується обсяг прав засуджених осіб, адже їх права були регламентовані абзацом другим частини п'ятої статті 135.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України в цілому погоджується з аргументами, наведеними главою держави. Також з такими аргументами погоджуються і члени Комітету з питань правової політики.

Комітет дійшов висновку, що вказана пропозиція до закону є слушною та має бути врахована і на підставі викладеного та з урахуванням положень статті 135 Регламенту вирішив рекомендувати Верховній Раді Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на безоплатну правничу допомогу» прийняти в цілому з урахуванням пропозиції

Президента України. Дякуємо юридичній службі Президента за слушну пропозицію, яку потрібно врахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу народних депутатів України записатися на запитання до співдоповідача. Після цього у нас буде 4 хвилини на запитання: питання – відповідь, питання – відповідь, і потім переходимо до голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Будь ласка, записуйтеся, колеги.

Гончаренко Олексій Олексійович.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. По-перше, хочу сказати, що треба розвивати систему безоплатної правничої допомоги. Наприклад, сьогодні це робить «Гончаренко центр», у нас працює гаряча лінія для військовослужбовців і членів їхніх родин, на яку за 26 місяців звернулося понад 100 тисяч військових. Це 10 відсотків Збройних Сил України, сил оборони. Уявіть собі цю цифру. Тому безоплатна правнича допомога сьогодні є надзвичайно необхідною, потрібною.

Але, на жаль, люди сьогодні можуть її отримати в таких волонтерських проектах як «Гончаренко центр» або інших, але, на жаль, не на гарячих лініях наших міністерств і відомств, які існують цілком формально. Хочеться почути, що буде зроблено, щоб безоплатна правнича допомога була на гарячих лініях і Міністерства оборони, і Міністерства соціальної політики якісною і допомагала нашим громадянам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Володимире Антоновичу.

ВАТРАС В.А. Щиро дякую пану Олексію за пропозиції і за заклики до вдосконалення системи безоплатної правничої допомоги. Хотів би сказати, що за останні п'ять років роботи парламенту Комітетом з питань правової політики було підготовлено та прийнято близько шести нормативно-правових актів, які вдосконалюють безоплатну правничу допомогу в Україні. Зокрема, два роки тому ми в новій редакції виклали профільний закон і удосконалили цю систему. Даний законопроект вдосконалює систему надання безоплатної правничої допомоги щодо забезпечення права засуджених на безоплатну правничу допомогу в процесі притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Дещо хочу не погодитися з тим, що ця система не працює. Вона працює вже багато років в системі Міністерства юстиції, в кожній області та в кожному населеному пункті створений центр БПД, і тисячі громадян України отримали ефективну безоплатну правничу допомогу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яна Вадимівна Зінкевич, фракція «Європейська солідарність».

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановний колего, я думаю, що депутати всіх фракцій, фракції «Європейська солідарність», на тиждень отримують по сотні запитів від військових щодо виплат, виплат пораненим, заборгованості з виплат родинам загиблих і таке інше. Очевидно, що тема юридичної допомоги є дуже актуальною.

Водночас за часів влади вашої команди є багато хороших законів – є проблема з їх виконанням. Наприклад, є така громадська приймальня Офісу Президента, яка зараз закрита на великий замок. Вона не працює, родини військових туди не можуть звернутися.

Наприклад, вчора ви проголосували законопроект, яким передбачається, що Військового омбудсмена призначає Верховний Головнокомандувач і той звітує лише перед ним. Ми усвідомлюємо, що це буде не розв'язання проблем військових, а просто імітація і такий кишеньковий омбудсмен Банкової.

У цьому контексті моє запитання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, відповідь.

БАТРАС В.А. Щиро дякую за поставлене запитання. Також хотів би від імені підкомітету з питань організації діяльності адвокатури та безоплатної правничої допомоги подякувати представникам вашої фракції за роботу в підкомітеті і в комітеті. Зокрема, Руслан Князевич завжди надає слухні пропозиції і ефективно працює разом з нами в нашому комітеті.

Натомість я не можу давати коментарі стосовно громадської приймальні Офісу Президента, але водночас як законодавець я можу говорити про те, що всі органи державної влади і місцевого самоврядування визнають роботу центрів безоплатної правничої допомоги в Україні ефективною та такою, що забезпечує належне право здійснення правничої допомоги. Зокрема, ми ухвалили низку змін і доповнень, і кожен військовий має право на безоплатну правничу допомогу, а так само таке право мають і члени сім'ї. Законопроект, про який ми сьогодні говоримо, також забезпечуватиме право на безоплатну правничу допомогу осіб, які зникли безвісти за особливих обставин.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире Антоновичу, за вичерпні відповіді. Ми навіть у президії визнали, що ваші відповіді дуже вичерпні. Займіть своє місце.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Обговорення питання завершено. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування за пропозицію, яка запропонована Президентом України.

Шановні колеги, швидше готуємося до голосування. Готові до голосування? Запрошуємо бігунів швидше займати свої місця. Є ще спортсмени? Останніх 20 метрів добігаємо, шановні колеги.

Переходимо до голосування пропозиції, запропонованої Президентом України.

Ставиться на голосування пропозиція 1 Президента. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, пропозицію Президента прийнято. Переходимо до голосування закону в цілому.

Відповідно до частин четвертої, п'ятої статті 135 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про повторне прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на безоплатну правничу допомогу» (проект [№ 12073](#)) в цілому з урахуванням пропозицій Президента України та з необхідним техніко-юридичним доопрацюванням. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Секунду, я перевірю, чи все завершив, а потім ваші бажання з процедури.

Все ніби добре. Шановні колеги, це питання ми розглянули.

Далі з процедури – Гончаренко. Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. У мене буде дві пропозиції з процедури, тож два рази прошу їх запропонувати.

Перша пропозиція. Запросити до Верховної Ради України віце-прем'єр-міністра – міністра юстиції Ольгу Стефанішину з доповіддю про журналістське розслідування видання «Українська правда» про те, що АРМА передає заарештовані об'єкти в переважній більшості компанії, пов'язаній з її колишнім чоловіком, а також з її радниками. Судячи із даних журналістського розслідування, безпосередньо пов'язаних з нею.

Тому пропоную запросити пані Стефанішину щодо цього питання до сесійного залу для того, щоб заслухати її відповіді. Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Гончаренка. Прошу голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Яка наступна пропозиція?

Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Наступна пропозиція. Запросити у Верховну Раду України виконуючого обов'язки Генерального прокурора з доповіддю про заступника Генерального прокурора Мустецу, родина якого відповідно до даних журналістського розслідування скупляє нерухомість в якихось нереальних кількостях. Як виявилось, його батько в кінці березня 2022 року в джипі «Ленд Крузер» перевіз через кордон 1 мільйон 100 тисяч доларів США і 100 тисяч євро. Хочеться дізнатися походження цих грошей. Ми всі пам'ятаємо березень 2022 року. Всі знали чим займатися, хтось воював за країну, хтось волонтерив, а родина заступника Генерального прокурора вивозила «бабло» машинами з держави. Хочеться почути, що відбувається, коли він буде відсторонений, як йде розслідування.

Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Гончаренка. Прошу голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Наступне питання – проект закону про молодь. Давайте залишимо кримінальні справи правоохоронним органам, які професійно і конструктивно повинні розбиратися в усіх питаннях.

Ірино Володимирівно, за конструктивом до вас. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, я думаю, що після вчорашніх заяв Президента Сполучених Штатів Америки Трампа, ми ще більше маємо усвідомлювати нашу відповідальність за максимальне долучення до діалогу з Конгресом Сполучених Штатів Америки. Я нагадую, що в липні закінчується пакет військової допомоги Байдена. Далі – невідомість. Тому ми ще раз закликаємо Верховну Раду України внести на розгляд залу проект постанови про звернення Верховної Ради України до Сенату Конгресу Сполучених Штатів Америки ([№ 13159](#)), в якому ми дуже конструктивно звертаємося до конгресу щодо продовження нашого стратегічного партнерства і військової допомоги США.

Ми наполягаємо на тому, що маємо бути відповідальними і максимально долучитися до комунікації з Конгресом Сполучених Штатів Америки,

звертатися до Республіканської і Демократичної партій про продовження двопартійної підтримки. Це важливо. Ми дуже просимо вас поставити це питання до порядку денного для розгляду, щоб ми його прийняли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я думаю, що це ми обговоримо на засіданні Погоджувальної ради, оскільки це функціонал Погоджувальної ради. Дякую.

Шановні колеги, проект закону [№ 10218](#) (друге читання). Ми домовлялися таким чином: 5 хвилин – виступ Разумкова Дмитра Олександровича, і голосуємо. Так?

Разумков Дмитро Олександрович – до 5 хвилин, і голосуємо. Більше ніхто не наполягає на своїх поправках.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, не розходьтесь, будь ласка, тому що законопроект про науку і техніку, а я хочу поговорити про «неучей» і відсутність техніки в уряді. Це буде наша з вами спільна проблема, не влади, не опозиції – всіх.

От виступає з цієї трибуни міністр фінансів. Зареєстрований проект постанови про відкликання з посади міністра фінансів Железняком, свого часу нашим колегою Дмитром Микишею взяті підписні на відкликання з посади Прем'єр-міністра України. А насправді це мали б зробити представники монобільшості, тому що це лягає на них. Один раз – помилка, другий раз – це вже не закономірність, це злочин.

У вересні минулого року Прем'єр-міністр, представник Міністерства фінансів тут розповідали, що впевнені, війна завершиться в липні 2024 року. На мої логічні запитання та інших колег по парламенту, звідки вони це взяли, від якої ворожки, з якої стелі, яка інформація стала підставою для таких рішень, що ви формували бюджет держави, яка воює, на рік, відповіді немає.

Добре, ви раз дали в таку штангу, яка могла призвести до втрати державності. Якщо не буде грошей, то на героїзмі української армії виїхати також довго не вийде.

Що відбувається в цьому році? Ситуація повторюється ідентично, причому коли голосується законопроект про бюджет на 2025 рік, команда «Розумна політика» говорить про те, що він не збалансований, там немає грошей на армію, буде дефіцит всередині року. Ми помилилися, ми стикнулися з дефіцитом не всередині року, а місяць тому. Місяць тому пішли перші розмови про «дірку» в 200 мільярдів. Ми порахували, в нас вийшло 450-500 мільярдів. Фактично сьогодні це визнає уряд. Найближчим часом буде представлено відповідний законопроект. Причому не зрозуміло, звідки він братиме ці кошти,

як він рахував бюджет. Зараз паралельно виділяються ще додаткові гроші на так звану «Вовину тисячу», на Національний кешбек замість прямої допомоги економіці, підприємствам, армії. Не буває зайвих декілька мільярдів гривень, правда? Якщо вони є, тоді давайте відправляти їх на армію.

Я до вас звертаюся без політики. Я просто хочу, щоб цей зал знову став парламентом, тому що буде спільна відповідальність. Вибачте, це може не подобатися, але бити на вулиці будуть всіх. Не будуть бити уряд, який знову втече на західну Україну, як це зробив на початку повномасштабного вторгнення. Понад 300 народних депутатів 24 лютого 2022 року зібралися в залі, а уряд сидів на західних кордонах, а дехто навіть за кордоном. І так буде далі. Ви їстимете коричневу «жигу», яка абсолютно не нагадує шоколад, з усіх можливих напрямів від людей. Це буде об'єктивно, тому що ви не показуєте позицію парламенту. Вам принесли якусь «єрунду» – ви за неї голосуєте, знову принесли – знову голосуєте. Поки ви не будете поважати себе, намагатися викликати повагу в людей, якої сьогодні немає, не вийде. Ми дійшли до того, що Верховна Рада України має найнижчий рейтинг довіри і шалений рейтинг антидовіри серед українського суспільства. На вас повісять все: погані угоди, погані ратифікації, нестачу коштів для армії на кінець року, прорахунки на фронті. Усе, що погане, повісять на вас.

Перед початком засідання я говорив з одним колегою. Він пригадував, як тут літали гранати. Пам'ятаєте? На початку 2019 року ми всі збиралися і вшановували пам'ять загиблих хлопців на ганку Верховної Ради України. Коли говорю про те, що все повісять на нас, додам ще одне: головне, щоб не сталося так, що повісять нас за ту бездіяльність, яку сьогодні ми спостерігаємо в стінах парламенту. Люди цього не пробачать.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Нагадую, що йдеться про проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених» (№ 10218). Будь ласка, займіть свої місця. Потрібно сконсолідуватися, переходимо до прийняття рішення щодо цього проекту закону.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених» ([№ 10218](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення проекту закону № 10218 на повторне друге читання. Прошу голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Будь ласка, з процедури – Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійович, сьогодні ми дуже швидко просуваємося. Засідання триватиме до 14 години. У нас є дві години, тому пропоную наступний законопроект розглянути за повною процедурою, щоб народні депутати хоча б вивчили, що це таке.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

А можна народні депутати вирішать, як їм проходити?

Наступне питання – це проект Закону «Про народні художні промисли» ([№ 11526](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 193.

Рішення прийнято.

Артуре Володимировичу, народні депутати хочуть розглядати за скороченою процедурою.

Запрошую до слова міністра культури та стратегічних комунікацій України Точицького Миколу Станіславовича.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С., *міністр культури та стратегічних комунікацій України.* Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Сьогодні на ваш розгляд вноситься проект Закону «Про народні художні промисли». Народні художні промисли є невід’ємною частиною культури, оскільки вони є джерелом національної самобутності, зберігають традиції та духовну цінність українського народу. Народні промисли – це відображення історичного досвіду і регіональні особливості мають бути враховані в ідентичності всього українського колориту. Вони об’єднують людей навколо спільних цінностей, сприяють патріотизму, вихованню та популяризації української культури.

Проект розроблений Міністерством культури та стратегічних комунікацій у зв’язку з назрілою необхідністю запровадження механізму обліку, збереження та використання даних про майстрів народних художніх промислів шляхом створення Державного реєстру майстрів народних художніх промислів. Запровадження реєстру матиме позитивний вплив на розвиток художніх промислів та іншої діяльності, оскільки він дозволить систематизувати, зберегти

та використовувати дані про майстрів і суб'єкти народних художніх промислів. Прийняття закону сприятиме активізації розвитку галузі народних художніх промислів та збереженню унікальних технологій і художніх технік виготовлення виробів народних художніх промислів. Зважаючи на зазначене, прошу підтримати та прийняти за основу проект Закону «Про народні художні промисли».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане міністре.

Слово надається голові Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєву Микиті Руслановичу. Микито Руслановичу, будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, прошу зробити останнє зусилля і проголосувати, поясню за що. У той час, коли москальня тягає по всьому світу свої балалайки, самовари і валянки, ми вивозимо не лише наш спадок, а й те, що виробляють наші майстри зараз. Це коштовні речі, які збирають повні галереї на заході. Це і петриківський розпис, і опішнянська кераміка, і решетилівська вишиванка тощо. Це все серйозні речі.

Для того, щоб ми могли отримувати більше підтримки від наших європейських колег, нам треба показати їм, що в нас є реєстри майстрів, що вони роблять, і нам готові давати гроші. Якщо зараз ми його просто провалимо, це буде ганьба. Поясню вам дуже просто. Коли вам потрібно буде купити якийсь подарунок в Україні, щоб було не соромно подарувати, виріб нашої культури, і ви не будете знати де. Знаєте, я вже бачив «петриківку» з наліпками «*Made in China*». Будемо купляти вироби наших народних промислів з наліпками «*Made in China*». Я хочу, щоб всі тоді згадували цей день, якщо цей законопроект зараз провалиться. Прошу зараз просто зібратися і проголосувати його.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, давайте ми просто зробимо зараз зусилля, як сказав Микита Русланович, і спробуємо проголосувати без обговорення. Колеги, немає заперечень?

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Користуючись правами головуючого на цьому засіданні, спочатку проведемо сигнальне голосування відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України. Прошу всіх народних депутатів невідкладно зайняти свої місця. Колеги, швидше!

Сигнальне голосування. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 217.

Проголосували: за – 217, проти – 1, утрималися – 3.

Будь ласка, запросіть народних депутатів до залу. Давайте ще раз проведемо сигнальне голосування. Прошу проголосувати навіть тих народних депутатів, які пручаються. Будь ласка.

«За» – 220.

Ми не здамося, друзі! Я не можу зараз оголосити перерву, тому що завтра ми точно не зберемо 226 голосів.

Шановні колеги, я ще раз запрошую народних депутатів зайти до залу. Одну секунду, прошу запросити... *(Шум у залі)*.

З'явився потенціал. Ну, один потенціал нам мало.

Шановні колеги, це буде завершальне сигнальне голосування. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 228.

Я вас дуже прошу: тримайте пальці, це також свого роду народний промисел – голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про народні художні промисли» ([№ 11526](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи для доопрацювання. Прошу голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за плідну роботу. Зараз оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

Працюємо далі заради нашої держави. Слава Україні!